

AKORDIONI TAVAÕPPE ÕPPEKAVA

1. ÜLDOSA

Valga Muusikakooli eesmärgiks vastavalt põhimäärusele on muusikaalase hariduse omandamise võimaluste loomine ja noore toetamine tema kujunemisel hästi toimetulevaks ühiskonnaliikmeks ning kohaliku kultuurielu edendamine.

Kooli **esmaseks ülesandeks** on laste ja noorte muusikaalaste võimete avastamine ja õppekavapõhine arendamine, sealhulgas professionaalse muusikahariduse omandamiseks tarviliku ettevalmistuse võimaldamine.

2. ÕPPEPROTSESS

Muusikakooli õppekeeleks on eesti keel.

Õpe koolis toimub õpperühmades ja individuaalselt.

Õppeaasta algab 1. septembril ja kestab järgmise kalendriaasta 31. augustini. Õppeperiood on vähemalt 175 kalendripäeva. Nominaalne õpiaeg kestab 7 aastat. Õppeaastas on 35 õppenädalat.

Õppevaheajad koolis on üldhariduskooli õppeaasta koolivaheaegadega samal ajal ning need on igaks õppeaastaks määratud haridus- ja teadusministri määrusega. Õppetunni pikkus on 22,5 – 67,5 minutit. Õppetunni arvestuslik pikkus on 45 minutit.

Õppetundide arv ja nende järjekord õppepäevas määratakse tunniplaanis, mille kinnitab kooli direktor.

Muusikaliste eelduste väljaselgitamiseks toimuvad õppeaasta lõpus vastuvõtukatsed.

Vajadusel korraldatakse täiendav vastuvõtt vahetult enne uue õppeaasta algust või uue õppeaasta esimesel nädalal. Erandkorras (ootel avaldused, teistest muusikakoolidest) võetakse õpilasi kooli vastu õppeaasta keskel vabade kohtade olemasolul või kohtade vabanemisel. Vastuvõtukatsed viib läbi kooli direktori käskkirjaga moodustatud vastuvõtukomisjon. Vastuvõtukatsed protokollitakse.

Vastuvõtukatsetel hinnatakse õpilaskandidaati kuuepallisüsteemis 3 katse eest:

- ettevalmistatud laulu laulmine,
- helide järelelaulmine,
- rütmikatse.

Vastuvõtukatsete ja õppeprotsessi hindamine on sätestatud muusikakooli hindamise korras.

3. VALGA MUUSIKAKOOLI ÕPPEASTMED, -TASEMED JA -SUUNAD

Õppeastmed on:

- **eelõpe**, kestusega 1-2 õppeaastat, jaguneb omakorda:
  - **eelklass I**;
  - **eelklass II**;
- **põhiõpe**, mis jaguneb omakorda
  - **noorem aste** 1-4 õppeaastat;
  - **vanem aste** 5-7 õppeaastat;
- **lisaõpe**, kestusega 1-2 õppeaastat.

Võimalik on valida kolme **õppesuuna** vahel:

- **klassikaline**
- **pärimusmuusika**
- **rütmimuusika**

Õppeprotsessi intensiivsuse alusel eristatakse **õppetaseid põhiõppes**:

- **süvaõpet** ja
- **tavaõpet**

Põhiõppe kõrval on võimalik õppida ka **vabaõppes**.

Eelõppe ülesandeks on laste muusikaliste võimete väljaselgitamine, arendamine ja võimaluse korral nende individuaalõppega kohandamine ning suunamine põhi- või vabaõppesse.

Põhiõppe noorema astme ülesandeks on muusikaalaste algteadmiste ja oskuste omandamine ning arendamine tasemeni, mis võimaldab harrastusmuusikuna muusikakooslustes lihtsama repertuaariga kaasa lüüa.

Õppeastme lõpetamist kinnitab muusikakooli noorema astme lõputunnistus.

Põhiõppe vanema astme ülesandeks on muusikaalaste baasteadmiste ja oskuste süvendamine professionaalsuse suunal.

Põhikooli vanem aste annab õppurile muusikateoreetilised teadmised, pillimänguoskuse ja koosmusitseerimise kogemuse, mis võimaldab õpinguid jätkata muusikakooli lisaastmes või keskastme muusikaõppeasutuses.

Õppeastme lõpetamist kinnitab muusikakooli täieliku kursuse läbimist tõendav tunnistus.

Lisaõpe on õppuritele, kes on:

- 1) edukalt läbinud põhiõppe ja omavad eeldusi tegutsemiseks kohalikes kunstilise isetegevuse kollektiivides;
- 2) orienteeritud professionaalse muusikahariduse omandamisele, kuid vajavad vanuse tõttu järjepidevat õpet kuni üleminekuni kutseharidusele.

Lisaõppe ülesandeks on anda õppurile võimalus saada täiendavaid teadmised ja arendada pillimänguoskust tasemeni, mis võimaldab õpinguid jätkata muusika-alases kutseõppes.

Vabaõpe võimaldab õppurile sobivas tempos ja tasemel arendada pillimängu- ja/või lauluoskust.

4. ÕPPEKAVADE (KOOS ÕPPEAINETE KIRJELDUSTEGA) LOEND

Õpetamine toimub direktori käskkirjaga kinnitatud õppekavade/ainekavade alusel, mis on registreeritud Eesti Hariduse Infosüsteemis.

- akordion = süvaõppe- ja tavaõppekavad (põhiõpe) ning vabaõppekava
- eelkool = põhiõpe
- flööt = põhiõpe
- kitarr = põhi- ja vabaõpe
- klaver = põhi- ja vabaõpe
- klarnet = põhiõpe
- laulmine = vabaõpe
- löökpillid = põhi- ja vabaõpe
- muusikalugu = põhiõpe
- orel = vabaõpe
- puhkpill = vabaõpe
- plokkflööt = põhiõpe
- pärimusmuusika = põhi- ja vabaõpe
- saksofon = põhiõpe
- solfedžo = põhi- ja vabaõpe
- süntesaator = vabaõpe
- vaskpillid = põhiõpe
- viiul = põhi- ja vabaõpe

5. TAVAÕPPE AKORDIONI ÕPPEAINETE LOETELU

Õppeaine	Põhiõpe						
	Noorem aste				Vanem aste		
	I	II	III	IV	V	VI	VII
Akordion	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Solfedžo	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Muusikalugu			1	1	1	1	1
Koosmusitseerimine*			0,5	1	1-2	1-2	1
Üldklaver			0,5	0,5	0,5	0,5	
Lisapill**				0,5	0,5	0,5	0,5
Kokku	3	3	5	6	6	6	5,5

* Koosmusitseerimise tundide maht määratakse lähtuvalt kooli võimalustest.

**Lisapill määratakse lähtudes õpilase soovist ning kooli võimalustest.

6. AINEKAVAD

6.1. Õppeaine nimetus: AKORDION

Eesmärgid

Akordionimängu õpetuse aluseks on üleriigiline raamõppekava.

Akordionimängu õppimist on soovitatav alustada 7-8 aastasel.

Noorema astme õpilase algteadmised akordionimängust: õige istumisasend, õige pilliasend, kätehoid pillimängul, pingevaba kehahoid, löötsa juhtimine ja töö löötsavahetusega, tooni kujundamine, mõlema käe mängutehnika arendamine, algteadmised strihhidest, fraseerimisest, tempost ja dünaamikast, arendada enesekuulamise oskust.

Vanemas astmes on olulisim süvenenud ja väljendusrikas musitseerimine, tehniline vabadus, teose sisu lahtimõtestamine ja vormianalüüs, esinemiskindlus.

Õppeaasta jooksul omandatav repertuaar peab olema mitmekülgne – sisult ja faktuurilt mitmekesine, sisaldama erinevaid stiile, olema emotsionaalselt ja tehniliselt arendav. Läbivõetav repertuaar peab sisaldama eesti autorite ja ka kaasaja heliloojate teoseid.

Eksamid

- IV klassi lõpus toimub üleminekuksam nooremast astmest vanemasse põhipillis ja solfedžos.
- Kooli lõpetamisel toimub lõpueksam põhipillis ja solfedžos.

Tehniline arvestus viiakse läbi kaks korda õppeaastas.

NOOREM ASTE

I õppeaasta

Tutvustatakse eesti muusikat, rahvalaule, lastelaule, soovitatav polüfoonilistel alustel väikesed harjutused.

Heliredelid

- C-, G-, D-duur ja a-moll
- eraldi kätega

Esinemised

III trimestril esitab õpilane 2 pala hindele.

II õppeaasta

Õppeaasta jooksul mängib õpilane neli etüüdi ja kaheksa pala, sh kaks polüfoonilist teost.

Heliredelid

- C-, G-duur
- pikk kolmkõla koos kätega (*non legato, legato*)
- vasaku käe sõrmestus valida vastavalt õpilase käe eripärale: enamkasutatavad variandid on: 42453234, 42453534, (32342423)
- heliredelit mängitakse ühes oktaavis, rahulikus tempos
- lõõtsavahetus sooritatakse tehniliselt laitmatult, soovitatav nelja noodi järel

Esinemised

- I trimestril esitab õpilane etüüdi või pala.
- II trimestril esitab õpilane etüüdi.
- III trimestril esitab õpilane kaks eriilmelist pala.

Esinemised on hindelised.

III õppeaasta

Õppeaasta jooksul mängib õpilane neli etüüdi, kaheksa pala, sh kaks polüfoonilist teost.

Heliredelid

- C-, G-, D-, F-, B-duur ja a-, (e-)moll kahes oktaavis koos kätega (*non legato, legato*)
- lõõtsavahetus kaheksa noodi järel, nii *legato* kui ka *non legato* alustatakse kinnise lõõtsaga
- pikk kolmkõla: kaks oktaavi koos kätega (*non legato, legato*)
- kolmehäälsed akordid koos kätega aeglases tempos
- neljahäälsed murdakordid eraldi kätega

Esinemised

- I trimestril esitab õpilane etüüdi või pala.
- II trimestril esitab õpilane etüüdi.
- III trimestril esitab õpilane polüfoonilise pala ja karakterpala.

Esinemised on hindelised.

IV õppeaasta

Õppeaasta jooksul mängib õpilane kolm kuni neli etüüdi, ühe klassikaline barokkteose või polüfoonilise pala, ühe variatsiooni või suurvormi, kolm kuni neli eriilmelist pala (nende hulgas võiks olla ka kergemast žanrist või rahvamuusikast pärit teos vms).

Heliredelid

- C-, G-, D-, F-, B-duur ja a-, e-, d-moll
- pikk kolmkõla
- kolmehäälsed akordid kahes oktaavis I ja II kiiruses

Esinemised

- I trimestril esitab õpilane etüüdi või pala eksamikavast. Esinemisele antakse sõnaline hinnang.

Nõuded klassi lõpetamisel

Õppeaasta lõpul toimub üleminekuksam, kus õpilane esitab 3 teost: etüüdi, polüfoonilise pala või suurvormi ning karakterpala. Eksamihinne kantakse klassitunnistusele.

VANEM ASTE

V õppeaasta

Õppeaasta jooksul mängib õpilane kolm kuni neli etüüdi, ühe polüfoonilise või barokkteose, ühe suurvormi, neli pala (erinevad tehnikad, muusikastiilid, -ajastud, -iseloomud jne).

Heliredelid

- C-, G-, D-, A-, F-, B-duur ja a-, e-, h-, d-, g-moll
- pikk arpedžo
- pikk kolmkõla
- kolmehäälsed akordid kahes oktaavis *legatos* ja *non legatos*.
- soovitatavalt kolmes kiiruses
- soovitatavalt mängida lihtsamate heliredelite neljahäälsed murdakorde

Esinemised

- I trimestril esitab õpilane etüüdi või pala.
- II trimestril esitab õpilane barokkmuusika teose.
- III trimestril esitab õpilane ühe teose (virtuoosne või kantileenne või kaasaegsest akadeemilisest muusikast)

Esinemised on hindelised.

VI õppeaasta

Õppeaasta jooksul mängib õpilane kolm kuni neli etüüdi, ühe polüfoonia või barokkteose, ühe suurvormi (sonatiin, rondo, variatsioonid, väike süit vm), neli kuni kuus pala (virtuoosne, kaasaegne, rahvamuusika, jazz-, pop- vms teos).

Heliredelid

- C-, G-, D-, A-, F-, B-, Es-duur ja a-, e-, h-, fis-, d-, c-moll
- pikk kolmkõla kahes oktaavis *legatos*, *non legatos*, *staccatos*, kolmes kiiruses
- soovitatavalt tutvuda neljahäälsete murdakordide ja D₇ mänguga kahes oktaavis koos kätega

Esinemised

- I trimestril esitab õpilane etüüdi või pala.
- II trimestril esitab õpilane polüfoonilise või barokkteose.
- III trimestril esitab õpilane suurvormi või virtuoosse pala või etüüdi.

Esinemised on hindelised.

VII õppeaasta

Valmistatakse ette lõpueksami kava.

Heliredelid

- korrata kõik heliredelid
- pikk kolmkõla (*legatos*, *non legatos*, *staccatos*)
- kolmehäälsed akordid kolmes kiiruses
- soovitatav mängida ka neljahäälsed murdakorde

Esinemised

- I trimestril esitab õpilane etüüdi või pala eksamikavast. Esinemisele antakse sõnaline hinnang
- aprillis toimub lõpukava esitlus ainekomisjonile

Nõuded klassi lõpetamisel

Kooli lõpetamisel toimub lõpueksam, kus õpilane esitab 3 teost:

- polüfoonia või suurvormi
- etüüdi
- karakterpala

Eksamihinne kantakse klassitunnistusele.

6.1.1. Repertuaari näited

Noorem aste

Trad. Arr. L. Holm. Elvira Madigan (1)
Itaalia viis. Arr. L. Holm. Veneetsia karneval (1)
J. Harlen. Arr. V. Tammann. Puiestee-kassi laul (2)
E. Taube. Arr. L. Holm. Nokturn (1)
Trad. Arr. L. Holm. My Bonnie (1)
L. Holm. Gusvig Argentinas (3)
T. Nilsson. Mon Ami (3)
Towne/Hadjidakis. Arr. L. Holm. Never on Sunday (1)
F. Händel. Arr. V. Tammann. Fughetta (4)
E. Presley. Arr. V. Tammann. Love Me Tender (4)
W. Kahl. Kiddy-Rock (7)

Vanem aste

W. C. Handy. Arr. H. Rebane. St Louis Blues (5)
G. Gershwin. Arr. N. Nikandrovs. The Man I Love
T. Pighety. Arr. V. Tammann. Fugett nr 13 (2)
L. Holm. Prantsuse visiit (6)
A. Piazzolla. Arr. L. Holm. Libertango (6)
I. Berlin. Arr. T. Kalluste. White Christmas
R. Valgre. Arr. L. Holm. Ma loodan, et saan sellest üle (8)
G. P. Reverber. Arr. O. Kalluste. Skertso
J. Schmieder. Roking Kids
A. C. Jobim. Arr. L. Holm. Mojave (3)
R. Ruiz. Arr. V. Tammann. Kuuba viis (2)

Kogumikud

1. Holm, L. Spela Dragspel. Stockholm 2006
2. Tamman, V. Akordioniansamblid 3, Pärnu 2006
3. Holm, L. VAMP 2005
4. Tammann, V. Akordioniansamblid 2, Pärnu 2005
5. Akordioniliidu leht
6. Holm, L. Sprla mera Dragspel. Meodialbum. Stockholm 1994
7. Kahl, W. Kiddy-Rock. Trossinger 2005
8. Holm, L. VAMP 2007
9. Schmieder, J. Roking Kids 2005

Soovitavad repertuaarikogumikud

1. Kulpowicz, W. Etiudy na akordeon I. Polskie, 1961.
2. Karu, V. Akodioniõpik. Tln., 1986.
3. Luck, H. Lieder, Tänze, Vortragsstücke. Leipzig, 1985.

4. Rebane, H. Minu akordion. Tln., 1995.
5. Bethmann, I. Akkordeon in Kinderland. Leipzig, 1957.
6. Holm, L. Spela Draggel. Stockholm, 1992.
7. Mirek, A. Kogumik akordionile. Moskva, 1968.
8. Step I B. Hohner Verlag: Frossingen, 1988.
9. Kulpowicz, W. Szkola na akordeon. Polskie, 1988.
10. Bartók Karola. Kleine Vortragsstücke für Akk. Budapest, 1967.
11. Ek, G. 50 etüüdi akordionile. Moskva, 1965.
12. Akimov, J., Mirek, A. Ped. rep. kogumik akordionile. 3.-4. kl. Moskva, 1968.
13. Bartók Karola. Kleine Klavierstücke von Bach und Händel. Budapest, 1962.
14. Vesterinen, V. Parhat 1. Helsinki, 1980.
15. Talakin, A. Etüüdide kogumik akordionile. Moskva, 1988.
16. Sudarikov, A. Polüfooniliste palade vihik bajaanile. Moskva, 1991.
17. Mart, J. Dawne tanke i melodie. Polskie, 1961.
18. Bartók Karola. Sonatinalbum. Budapest, 1967.
19. Akimov, J. Kogumik akordionile. 3.-5. kl. Moskva, 1979.
20. Mirek, A. kogumik akordionile. 5. kl. Moskva, 1968.
21. Orzechowski, J. Wybrane sonatiny I. Polskie, 1961.
22. Valik sonaate ja sonatiine. Kiiev, 1972.
23. Vabariikliku ak. õpil. konkursi palad. 1994.
24. Valik palu 5. kl. Moskva, 1968.
25. Dviljanski, M. Etüüdid akordionile. Moskva, 1968.
26. Ondruš, J. Škola hry na harmonium. Praha, 1963.
27. Karu, V. Ped. repertuaar I-II kl. Tln., 1977.
28. Vigla, L. Akordionimängu õpik. Tln., 1968.
29. Czerny, C. Wybor etikud I. Polskie, 1974.
30. Czerny, C. Wybor etikud II. Polskie, 1974.
31. Orzechowski, J. Wybrane sonatiny II. Polskie, 1961.
32. Sudariekov, A. Kogumik akordionistile V kl. Moskva, 1975.
33. Vesterinen, V. Parhaat 2. Helsinki, 1982.
34. Aleksejev, J. D. Bajaan III kl. Kiiev, 1990.
35. Päts, R., Kõlar, L. Klaveriõpik, polüfoonia.
36. Buzhujev, F. Lastealbum nr. 3. Moskva, 1988.
37. Dviljanski, M. etüüdid akordionile nr. 17. Moskva, 1984.
38. Konjajev, S. Etüüdid bajaanile nr. 7. Moskva, 1963.
39. Ahvenainen, V. Akordionikool.
40. Buzhujev, F. Bajaan muusikakoolis, III-IV kl. nr. 5. Moskva, 1970.
41. Valpola, H. Klounid. Matth. Hohner Ab Musikverlag, 1985.
42. Buzhujev, F. Sonatiinid ja variatsioonid bajaanile nr. 1. Moskva, 1969.

6.2. Õppeaine nimetus: NOODILUGEMINE

Eesmärgid

Akordionimängu oskuse omandamisel on oluline osa noodilugemise arendamisel. Noodilugemise oskus on suure praktilise väärtusega. Mida paremini õpilane mängib noodist, seda edukam on ta repertuaari õppimisel. Hea noodilugemisoskus põhineb nägemise, kuulmise ja mootorika sünteesil.

Alustada tuleb algõpetusest ja jätkata süstemaatiliselt ning järjepidevalt kogu õppeperioodi vältel.

NOOREM ASTE

III-IV õppeaasta

Töö kulgeb kahes omavahel seotud suunas:

- 1) Teksti täpne analüüs (taktimõõt, helistik, aplikatuur);
- 2) Sujuv peatusteta kuulamiskontrollile alluv mäng.

Esimestel õppeaastatel ei erine noodist loetavate ja õpitavate palade raskusaste oluliselt. Soovitav on mängida jõukohaseid palu ja etüüde.

VANEM ASTE

V-VII õppeaasta

Noodimaterjal on põhirepertuaarist tunduvalt lihtsam. Soovitav on mängida palu, kus meloodia saateks kasutatakse akordimärke – C, G₇, Dm jne.

6.3. Õppeaine nimetus: KOOSMUSITSEERIMINE

Koosmusitseerimine on ansamblimäng, mida saab harrastada igal tasemel õppur. See on võimalus elavaks musitseerimiseks alates algõpetuse esimestest tundidest.

Koosmängimisel on oluline, et õpilased oskaksid kuulata ja arvestada oma partneri(te)ga ning tunnetada koosmusitseerimise loomingulisust.

Esimestel aastatel musitseerivad õppurid koos õpetajaga. Repertuaaris võib kasutada lihtsaid klassikalise muusika töötlust või rahva- ja popmuusika seadeid.

Eraldi koosmusitseerimise tunnid toimuvad alates kolmandast õppeaastast. Koosmängu oskusi arendavad akordionistid kahekesi või mitmekesi ning võimalusel ka teiste instrumentalistidega.

NOOREM ASTE

III õppeaasta

Akordioniduo. Ühe- ja kahehäälsed lastelaulud või rahvaviisid. Lihtsamad tantsulood.

Õppeaasta jooksul läbi võtta neli kuni kuus erineva karakteriga teost.

Esineda õppeaasta jooksul üks kord ühe kuni kahe palaga.

IV õppeaasta

Akordioniduo või trio. Mitmehäälsed seaded. Partiid. Õppeaasta jooksul läbi võtta neli kuni kuus erineva karakteriga teost.

Esineda õppeaasta jooksul üks kord ühe kuni kahe palaga.

VANEM ASTE

V õppeaasta

Erinevad koosseisud – duod, triod, kvintett. Klassikalise muusika seaded. Rahvatantsud.

Õppeaasta jooksul läbi võtta neli kuni kuus erineva karakteriga teost.

Esineda õppeaasta jooksul üks kord ühe kuni kahe palaga.

VI õppeaasta

Akordioniansambel, ka koos teiste pillidega. Erinevad muusikastiilid.

Õppeaasta jooksul läbi võtta neli kuni viis erineva karakteriga teost.

Esineda õppeaasta jooksul üks kord ühe kuni kahe palaga.

VII õppeaasta

Musitseerimine mitmesugustes koosseisudes. Erinevate ajastute muusika.

Õppeaasta jooksul läbi võtta kolm kuni neli erineva karakteriga teost.

Esineda õppeaasta jooksul üks kord ühe kuni kahe palaga.

6.4. Õppeaine nimetus: SOLFEDŽO

Õpetuse **eesmärgiks** on arendada õpilastes muusikalist kirjaoskust ja analüüsivõimet.

NOOREM ASTE

I õppeaasta

Põhieesmärk: rütmiõpetus; laaditaju arendamine; duur ja moll.

Nõuded:

I Meetrum ja rütm

Rõhuline ja rõhutu taktiosa. Takt ja taktijoon. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon.

Kordamismärk. Taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4= C. Taktiviipamise skeemid. Noodivältused ja pausid: tervenoot- ja paus, poolnoot ja –paus, veerandnoot ja –paus, kaheksandiknoot ja –paus.

II Noodikirja algteadmised

Mõisted: noodijoonestik ja abijooned. Nootide asukohad noodijoonestikul. Noodivarte õigekiri. Pauside kirjutamine. Viiulivõti. Noodinimetused: silp ja/või tähtnimetused.

Alteratsioonimärgid (diees, bemoll, bekaar). Tempo ja dünaamika mõiste.

III Helistikud

Laadid: duur ja moll. Astmed ja astmetaju väljaarendamine. Helistikud: duurid *C, F, G* ja *a*-moll loomulik kuju. Paralleelhelistikud. Toonika kolmkõla. Juhtheli.

IV Kuulamine

Duuri ja molli heliredel. Duuri ja molli kolmkõla.

V Diktaat

Rütmidiktaat 2-4 takti. Ettevalmistused meloodiliseks diktaadiks.

VI Laulmine

Heliredel duuris ja loomulikus mollis. I astme kolmkõla duuris ja mollis. Eakohased ühehäälsed harjutused ja kaanonid.

VII Rütmika

Liikumisega (rütmika, tants, pantomiim jms) seotud mõisted ja vastavate võtete harjutamine. Muusika kuulamine ja analüüs.

II õppeaasta

Põhieesmärk: molli kolm liiki; intervallid p1, p4, p5, p8.

Nõuded:

I Rütm ja taktimõõt

Punkt noodi järel. Punkteeritud rütmid. Kolmelöögiline noot. Kuueteistkümnendik noot ja –paus. Eeltakt.

II Helistikud

Helistikud kahe märgini (*D-h, B-g, d, e*). Toon ja pooltoon. Heliredeli ehitus. Püsivad ja püsimatud astmed.

III Intervallid

Tutvumine puhaste intervallidega: p1, p4, p5, p8.

IV Kuulamine

Duuri ja molli heliredel. T ja t kolmkõla põhikuju (meloodiliselt ja/või harmooniliselt).

Õpitud intervallid (meloodiliselt ja/või harmooniliselt).

V Diktaat

Lihtne suuline ja kirjalik diktaat 2-4 takti duuris. Rütmidiktaat kuni 4 takti.

VI Laulmine

Duuri ja loomuliku molli heliredel. T ja t kolmkõla. Lihtsad harjutused koos taktiviipamisega.

III õppeaasta

Põhieesmärk: lihtintervallid ja akordiõpetuse algus.

Nõuded:

I Rütm ja taktimõõt

Punkteeritud rütmid. Varemõpitu kordamine ja kinnistamine.

II Helistikud

Minoori kolm kuju. Helistikud kolme märgini.

III Intervallid

v2, s2, v3, s3. Intervallide suurus toonides. Ehitamine antud noodist üles ja alla.

IV Akordid

Toonika kolmkõla pöörded.

V Kuulamine

Õpitud intervallide eraldamine meloodiliselt ja/või harmooniliselt. Duuri, loomuliku, harmoonilise ja meloodilise molli heliredelid.

VI Diktaat

Suuline ja kirjalik meloodiline diktaat neli takti. Rütmidiktaat kuni 4 takti.

VII Laulmine

Duuri ja molli kolmkõla pööretega. Duuri ja loomuliku molli heliredel.

IV õppeaasta

Põhieesmärk: akordide ehitamine; toonika kolmkõla pööretega duuris ja mollis; põhikolmkõlad duuris ja mollis.

Nõuded:

I Rütm ja taktimõõt

Taktimõõt 3/8.

II Helistikud

Nelja märgiga duur- ja moll-helistikud.

III Intervallid

v6, s6, v7, s7. Duuri ja molli toonika kolmkõlade ehitamine ja pööramine. Põhikolmkõlade ehitamine duuris ja mollis.

IV Kuulamine

Duuri ja molli (kolm kuju) heliredelid. Duuri ja molli kolmkõlad.

V Diktaat

suuline ja kirjalik meloodiline diktaat 4 takti. Rütmidiktaat kuni 4 takti.

VI Laulmine

Duuri ja molli kolmkõlad pööretega. Duuri ja harmoonilise molli heliredel.

Üleminekueksam

I Kirjalik

- 1) Diktaat: 2/4 või 3/4 taktimõõdus (4 takti) kuni kahe märgiga helistikes. Astmeline ja kolmkõla liikumine.
- 2) Rütmidiktaat: 2/4 või 3/4 taktimõõdus 4 takti.
- 3) Kuulamine: meloodilised intervallid. T ja t kolmkõla. Duuri ja molli (kolm kuju) heliredel.
- 4) Ehitamine: helistiku määramine võtmemärkide järgi. Antud intervalli määramine. Heliredeli ehitamine (duur ja molli kolm kuju). Antud helistikus toonika kolmkõla ehitamine ja pööramine. Antud helistikus põhikolmkõlade ehitamine.

II Suuline

- 1) Duuri heliredeli laulmine kuni kahe märgiga helistikes.
- 2) Toonika kolmkõla pööretega ja/või põhikolmkõlade laulmine kuni kahe märgiga duurides.
- 3) Õpitud harjutuse laulmine duuris.

VANEM ASTE

V õppeaasta

Põhieesmärk: V₇ lahendusega ning v₇ ja s₇ lahendustega

Nõuded:

I Rütm ja taktimõõt

Triool. 6/8 taktimõõt.

II Helistikud

Kuni viie märgiga duur- ja moll-helistikud.

III Intervallid

Lihtintervallide ehitamine antud noodist üles ja alla. v₇ lahendustega duuris (s₃) ja mollis (v₃). s₇ lahendusega p₈.

IV Akordid

D₇ põhikujus duuris ja mollis. Toonika kolmkõla pöörete ehitamine helistikus (duuris ja mollis). Subdominandi ja dominandi kolmkõla pööramine duuris ja mollis.

V Kuulamine

D₇ lahendusega. v₇, s₇ lahendusega. Kolmkõla ja pöörded duuris ja mollis.

VI Diktaat

2/4 või 3/4 taktimõõdus 4-8 takti duuris, 4 takti mollis.

VII Laulmine

Kõik õpitu, jõukohased harjutused.

VI õppeaasta

Põhieesmärk: põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis.

Nõuded:

I Rütm ja taktimõõt

Taktimõõt 6/8, triool, süngoop.

II Helistikud

Kuue märgiga helistikud.

III Intervallid

IV Akordid

Kõikide põhikolmkõlade pöörete ehitamine (duuris ja mollis).

V Kuulamine

D₇ lahendusega duuris ja mollis. Duuri ja molli kolmkõlad ja nende pöörded. Intervallid.

VI Diktaat

2/4 ja 3/4 taktimõõdus 4 takti.

VII Laulmine

D₇ lahendusega duuris ja mollis. Intervallid.

VII õppeaasta

Põhieesmärk: akordid VII astmelt.

Nõuded:

I Rütm ja taktimõõt

Sünkoop. Vahelduv taktimõõt.

II Helistikud

7 märgiga duuris ja mollid.

III Intervallid

IV Diktaat

2/4, 3/4 taktimõõdus 8 takti. 4/4 taktimõõdus 4 takti.

V Laulmine

Oskus rakendada teoreetiliselt õpitut.

VI Nooditeksti analüüs

Õpitud helistikes.

Lõpueksam

Kirjalik (kestvus u 60 min)

- 1) Diktaat: 2/4, 3/4 taktimõõdus 8 takti. 4/4 taktimõõdus 4 takti. Kuni kahe märgiga helistikes.
- 2) Kuulamine: intervallide ja akordide kuulamine harmooniliselt ja/või meloodiliselt. Duuri ja molli kolmkõlad põhikujus ja pööretena. Dominantseptakord lahendusega duuris ja mollis.
- 3) Ehitamine: õpitud intervallide ja akordide ehitamine ning lahendamine antud helistikus või antud noodist. Intervallide ning akordide määramine. Soovi korral harmoonilise või meloodilise molli ehitamine või laadi määramine.
- 4) Rütmidiktaat: 4 takti õpitud rütmidel.

Suuline

- 1) Õpitud harjutuse laulmine .
- 2) Molli heliredeli laulmine.
- 3) Põhikolmkõlad duuris ja mollis.

6.5. Õppeaine nimetus: MUUSIKALUGU

Aine eesmärk

- Õppeaine eesmärgiks on toetada muusikakoolis õppija igakülgset arengut.
- Anda teadmisi muusikakunsti arengust erinevates maades läbi aegade.
- Tutvustada erinevaid instrumente, nende mänguvõimalusi.
- Tutvustada heliloojaid nende loominguga kaudu.
- Äratada huvi kaasaegsete muusika- ja kultuurisündmuste vastu.
- Anda teadmisi leksikonide ja muude teatmeteoste kasutamise kohta.

NOOREM ASTE

III õppeaasta

Muusikalugu, selle seos teiste õppeainete ja meie kultuurieluga.

Rahvalooming kui pinnas kogu järgnevale muusika arengule.

Eesti rahvamuusika, rahvapillid, pillilood, rahvatantsud.
Vanem ja uuem rahvalaul.
Sümfooniaorkestri pillid, partituur, dirigent, instrumendid väljaspool orkestri koosseisu.
Muusika väljendusvahendid, heli ja meloodia omadused, meloodia, rütm, tempo, dünaamika, register, harmoonia, faktuur, tämber.
Vokaalmuusika, lauljate tämbrid, ansamblid, koorid.
Tantsud, tantsurütmid, ajaloolised tantsud, peotantsud, tantsusüit.

IV õppeaasta

Ballett.
Helitööde ülesehitus, ühe-, kahe-, kolmeosaline vorm, variatsioonid, rondo.
Lavamuusika. Muusika sõnalavastuses.
Ooper, lasteoper, operett, muusikal.
Programm-muusika.

VANEM ASTE

V õppeaasta

Muusika areng alates keskajast.
Stiiliperioodid, eri kunstiliikide vahelised seosed.
Romaani stiil.
Gooti stiil.
Gregooriuse koraal, organum, motett.
Renessanss, ajastu üldiseloostus, pillid, tähtsamad esindajad, uued žanrid.
J. S. Bach, tema elu ja tähtsamad teosed. Inventsioonid, fuugad, HTK, kantaadid jt.
Klassitsism, ajastu üldiseloostus, tähtsamad esindajad, uued žanrid.
J. Haydn, tema elukäik ja looming.
Sümfoonia, sonaat, kontsert, kammermuusika. Sonaat-allegro vorm, rondo vorm.
W. A. Mozart, elukäik ja loomingu ülevaade. Ooperid. Reekviem.
L. van Beethoven, romantismi ettekuulutaja.

VI õppeaasta

Romantism, selle põhijooned kõigis kunstiliikides.
F. Schubert. Laulud, laulutsükliid, klaveripalad, sümfooniad.
F. Chopin, tema klaveriloomingu eripära.
R. Schumann, F. Liszt, nende klaverilooming.
Rahvusromantism
Norra muusika ja E. Grieg.
Soome muusika, seos eesti muusikaga. J. Sibelius.
Rootsi muusika. H. Alfen.
Läti muusika, Cimze seminari tähtsus eesti kultuurile.
Leedu muusika, sutartines. M. Čiurlionis.
Vene muusika areng. Toetumine rahvalaulule, romansid.
M. Glinka, tema tähtsus vene muusikale.
Võimas rühm; A. Borodin, M. Mussorgski, N. Rimski-Korsakov.
P. Tšaikovski, tema 1. klaverikontsert, sümfooniad, ooperid, balletid.
S. Prokofjev, D. Šostakovitš.

VII õppeaasta

Eesti rahvusliku muusikakultuuri tekkimine. Laulu- ja mänguseltsid, koorilaulu areng.

Esimesed üldlaulupeod, J. W. Jannsen.

Eesti rahvusliku heliloomingu teerajajad A. Kunileid, F. Saebelmann, A. Thomson, K. A. Hermann.

Esimesed professionaalsed heliloojad: J. Kappel, M. Härma, K. Tüرنpuu.

A. Lätte tegevus Tartus.

Esimesed kompositsioonilase eriharidusega heliloojad R. Tobias ja A. Kapp.

Avamängud, oratooriumid.

Eesti ooperi areng.

H. Eller.

E. Tubin ja eesti balleti arengulugu.

M. Saar ja C. Kreek. Rahvaviiside arendused nende kooriloomingus, vaimulikud rahvalaulud.

V. Tormis, rahvamuusika tema loomingu.

Neoklassitsism, kollaaž, aleatoorika, dodekafoonia – uued jooned eesti muusikas ja esindajad.

A. Pärdi loomingu.

Muusika kuulamisel on aluseks eelkõige riiklikus õppekavas nimetatud teosed ja palad.

Väiksemad muudatused tulenevad kooli fonoteegi võimalustest. Kõigis tundides püütakse luua seoseid päevakohaste kultuuri- ja muusikasündmustega, eriti Eestis toimuvatega.